

הפטרת בא

נבואת ירמיהו אותה אנו קוראים השבת מתייחסת ברובה למצרים ובכך נוצר הקשר לפרשה. גם כאשר מנבא ירמיהו על מצרים הוא מביא דימויים מארץ ישראל המוכרת לו:

כִּי כְּתִבּוֹר כְּהָרִים, וְכַכְרָמַל בְּיָם יָבֹא

כמה יפה שהנביא מענתות שבבנימין מכיר את הנוף הצפוני של התבור והכרמל ונעזר בהם בהדגישו את מפלת מצרים. כל החולף בעמק יזרעאל יראה את הר תבור מתנשא מתוך העמק ובולט למרחקים התבור אינו גבוה במיוחד אבל היותו שוכן בעמק גורם לכך שיבלוט. אני ממליץ לבקר בהר תבור ממנו ניתן להשקיף על כל צפונה של ארץ ישראל. הר תבור הוזכר בספר יהושע (י"ט 22) בתיאור נחלת יששכר שם נאמר: וּפָגַע הַגְּבֹול כְּתִבּוֹר.

הר התבור

בהפטרת השבת הבאה נקרא על ברק המכנס את צבאו בהר תבור למלחמה במדיינים כך גם השופט גדעון קשור לתבור ולימים יזכיר הנביא הושע (ה 1) את ההר בהקשר של עבודה זרה:

כִּי-פַח הָיִיתָם לְמִצְרָה, וְרִשָּׁת פְּרוּשָׁה עַל-תְּבוֹר

בבית שני מוזכר ההר כמקום ממנו היו משיאין משואות:

בראשונה היו משיאין משואות בראשי ההרים הגבוהים: בהר המשחה, בסרטבא, ובצרופנה, **בתבור**, בחורן, בבית דלתיה (תוספתא, ראש השנה, א, טו)

לאורך כל הדורות היה הר תבור מקום מקודש לנוצרים ומקום אסטרטגי לכובשים שונים ששלטו בארץ.

אחד מהנחלים הגדולים של הגליל התחתון הוא נחל תבור על שם הר תבור הסמוך לחלקו העליון. הר התבור תרם את שמו גם למושבה הותיקה כפר תבור שהוקמה בראשית המאה העשרים בידי בני איכרים ממושבות הברון. סיור במושבה יאפשר לנו להכיר את חיי המייסדים, בתים עתיקים והבית בו נוסד ארגון השומר שחבריו עסקו בשמירה על בתי החקלאים ושדותיהם.

מוזיאון המושבה בכפר תבור

מפה של מפרץ חיפה והכרמל, 1731

ומהתבור נמשיך מערבה
לסיור בהר הכרמל שהנביא
מתאר אותו במילים:
וּכְכַרְמֵל בְּיַם יְבוּא

בניגוד להר תבור הבולט
בבדידותו בעמק יזרעאל,
הכרמל הוא רכס הרים
שמפרידים בין מישור החוף
לעמק יזרעאל. הכרמל
משתפל לעבר חוף הים
התיכון ובמקומות
מסויימים אנחנו מקבלים
את התחושה שהיתה לנביא
ירמיהו של נגיעת הכרמל
בחוף הים.

למרגלותיו המזרחיים של הכרמל שוכן קיבוץ יגור. המשורר יורם טהר לב שנולד במקום כתב לכבוד יובל החמישים של הקיבוץ את השיר: 'ההר הירוק כל ימות השנה'. כאשר נכתב השיר, הכרמל לא היה ירוק ומיוער כפי שאנחנו מכירים אותו, אבל ליורם, בן הקיבוץ, היתה תחושה שכך צריך להיראות הכרמל וזאת על פי תיאורי הוריו שעלו לארץ מקובנה וליד ביתם היה הר גבוה שהיה ירוק כל השנה. בשנת 2011 פרצה שריפה בכרמל שכילתה מאות אלפי עצים ואף גבתה חיי אדם של לוחמי אש אמיצים שנלכדו באש. מאז נעשים

מערת אדם הקדמון בהר הכרמל

מאמצים כבירים לחדש את החורש הטבעי בכרמל, להשיב אליו חיות בר שנספו גם הם בשריפה בתקווה ששוב ונטייל בכרמל שיחזור לצבעו הירוק כפי שהיה לאורך כל הדורות עד שהמושג כרמל הפך לממחיש את הצבע הירוק. בכרמל מצויות מערות רבות בהן התגלו ממצאים פרה-היסטוריים רבים, חלקם יחודיים ואין להם אח ורע בעולם. אני ממליץ למאזינים לבקר במערת גמל בה מוצגים המתארים את חיי האדם הקדמון וכן יכולת להבין את השכבות הישוביות של המערה. במערת נחל נמצא תצוגה אורקולית המתארת את תהליך היווצרות המערות ואת חיי האדם הקדמון באזור הכרמל.

נזכיר את המועצה האזורית חוף הכרמל שבשמה מופיע הדימוי של ירמיהו "וְכַכְרֵמֶל בָּיָם זְבוֹא", וכך גם את הקיבוץ עין כרמל.

לקראת סיום ההפטרה מרגיע אותנו הנביא ומבטיח:

וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשָׁאַן, וְאֵין מִתְרִיד

בעיר חיפה השוכנת בהר הכרמל נמצא את השכונה הוותיקה נווה שאנן. ביקור בשכונה יאפשר לנו להכיר את חיפה בראשיתה, על סגנונות הבניה והנופים המיוחדים לה.

נברך השבוע על כניסת חודש שבט ונכיר טובה לאנשי הקרן הקיימת לישראל שיחד עם ילדי ישראל נוטעים עצים בכל רחבי הארץ ופועלים רבות להשיב את הירוק היפה לעיני המטיילים.

נאחל לקהל המאזינים חודש שבט של פריחה והתחדשות

מגדל המים בנווה שאנן